

Tit ringja — vit skriva

Er nakað á vási? — Ivamál?
Ein spurningur, ella tíðindi, so ring til okkara.
Vit eru til reiðar!

tíðindablaðið
sosialurin

Lýsingar:

Lýsingarmaður okkara er ráðgevari hjá fyrirkum og einstaklingum í lýsingaspurningum. Hetta verður gjørt uttan meiríkostnað fyri lýsaran.

* *Erik Sigsgaard, lektor:*

Møsn, at foreldur einsamøll hava alt børnini upp

— *tað hava altíð verið skyldfólk, grannar o. o. kring barnið í gerandisdegnum, sum hava havt samband við barnið, sigur Erik Sigsgaard m. a. í samroðu við Sosialin.*

— Fólk siga, at tað er so synd í børnum og tilkomnum í okkara samfelag, tí tey liva í hvør sinum heimi, — børn øðrumegin og foreldur og onnur tilkomin, hinumegin.

— Tað er spell, tí just sambandið millum ættarliðið er so týðningarmikið fyri báðar partar.

— Vit hava fingið børnini, og hóast tey skulu liva og virka, uttan at tey tilkomnu skulu forma tey, so er tað umráðandi, at veitin millum barnaheimin og tann tey tilkomnu ferðast í, ikki verður gjørd størri enn neyðugt.

— Hetta sigur Erik Sigsgaard, lektor við Albertslund Børnehaveseminarium, sum í farnu viku var skeiðleiðari fyri barnagarðslærarum í Vágum.

Erik Sigsgaard er helst meira kendur fyri almenninginum, sum polititiki, Hann sat á Fólkatingi fyri SF í 1964-71, og fyri VS í 1975-76.

Í 1972 gjørdis hann rektari á Albertslund Børnehaveseminarium, sum tá varð stovnað. Í dag er hann lærari við henda skúla.

Umframt at ferðast kring landið sum fylleststærðarhaldari og skeiðleiðari, so hevur Erik Sigsgaard eisini virkað innan granskning um børn og umstøður teirra í nútíðarsamfelagnum.

Hann hevur skrivað fyra bókurnar undir heitinum: »Børn og Voksne — Et fælles liv?»

Tú hevur tosað við barnagarðslærarar í Føroyum í Vágum. Er munur á víðurskiftum hjá børnum og á teimum í Danmark?

— Tað er torført at siga nágreiniliga, — bert eftir fáum døgum, men eg haldi

at tit hava varðveitt sambandið til náttúruna og samfelagið á ein sera dæmligan hátt, sum ikki er til longur t. d. á stórplássinum í Danmark.

— Bert tað at vit í eina viku hava verið saman 25 fólk, uttan at nýta orðstýrara. Slíkt kemur ikki fyri í Danmark.

Vit eru nógv meira skipað og skrásett og virka eftir somu reglum, sum almenningar politikarar gera í sinum arbeiði.

— Hetta er gagnligt fyri tykkum. Á henda hátt fáa tit betri samfelagsfatan og sosialt innlit. Tá eg sigi hetta, er tað ikki tí tit kenna tað sum eina dygd. Tað er náttúrligt fyri tykkum — tað er dygdin í sjálvum sær!

Er tørvurin á dagstovnum eins umráðandi í Føroyum sum í Danmark?

— Ja, tað haldi eg avgjørt. Føroyar er eitt framkomið land, við teimum gangligu og ogagnligu fyrbrigdum, sum gerandisdagurin er littur av í slíkum samfelag.

Her er tað júst, at dagstovnurin og skúlin hevur eina uppgávu. Børnini skula kenna seg trygg, meðan foreldrin eru til arbeiðis.

Í dag er samfelagið so fjøltáttað, at tað ikki er nóg mikið hjá børnum, bert at vera saman við foreldrunum í nakrar timar.

Børn skulu fyrst og fremst læra av sinum royndum og samfelagið eigur at skapa slíkar rammur um barnið, at tað fær møguleika at mennast, gera egnu royndir — við stuðli í teimum tilkomnu.

Um dagstovnurin verður skipaður á tann hátt, at barnið fær møguleika at

Erik Sigsgaard, lektor:

— Eydnað tað móttøðufólki fyri Dagstovnum at steingja, so verður á fyrsta sinni roynt at privatisera barnauppalgingina. Tað er vandamál, tí hetta hevur ikki verið roynt áður.

mennast gjøgnum spæl og saman við øðrum, so er væl á leið komið.

Harafurtimóti hava vit skúlan, har børnini læra um livið — út frá einum teoretiskari áskoðan. Lærarin er tann autoriteri, sum sigur, at nú skulu børnini fáa vitan um, hvat livið er.

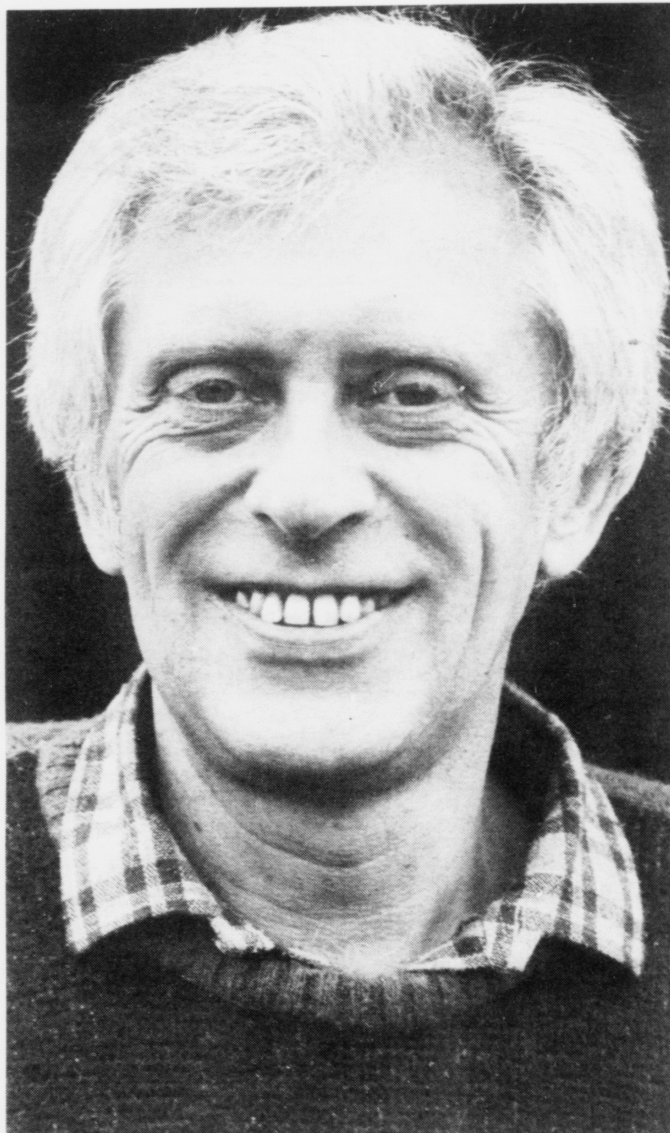
Tú skrivar í bókini »Gode venner», at samfelagið høttir við at gera børn og foreldur til passivar brúkarar?

— Vandir er fyri, at børn og foreldur bert hava forbruk sum felags mál. Hetta er vandamikið í sjálvum sær, tí brúkarin er passivur og skal einki gera sjálvur. Hetta er menniskjansligur deyði.

— Eg havi fingið innlit í, at tit í Føroyum hava fastar røtur í fortíðini og at tað er neyðugt at vaksin og børn arbeiða saman til felags gagn. Hetta kunnu vit í Danmark læra nógv av.

Hjá nútíðar donsku børnum er kúgvinn vörðin ein litur av pappmjólk á borðinum og sníkkarin, sum áður gjørdi stólin, er vörðin framleiðslu, sum børn ikki hava møguleika at skilja.

Í Føroyum eru tit enn ikki so fremmandgjørd, at ein liður í heildini er

dottin burtur. Tað eiga tit at varðveita.

Hvussu kann hetta varðveitast fyri framtíðina?

— Eitt nú við at skapa betri útbúgvingarskipan, — út frá teimum fyrirmunum, sum eru í tykkara samfelag.

Tit hava enn stundir at tosa um hesi mál og fáa í lag eina skipan, sum fær støði í nútíðini, við røtt aftur í tíðina.

Henda møguleika hava vit ikki í Danmark, har t. d. ein búnaðarlærslingur fær útbúgving í Keypmannahavn og nærum ikki hevur sæð eina veltu áðrenn hann hevur lokið prógv!

Í Føroyum hevur verið tjak um, hvørt tað er betri fyri børn at vera heima hjá mammuni, enn at vera á

dagstovni. Hvat heldur tú er best fyri barnið?

— Tað er mest tá sagt verður, at foreldur einsamøll eru um barnið og at tað var betur, tá dagstovnar ikki vóru til.

— Mamman og pápin hava ongantíð verið einsamøll um uppalgingina av børnum teirra. Tá eingir dagstovnar vóru, var umhvørvið hjá barninum eisini øðrvísi. Har vóru foreldur, familja, grannar o. o., sum høvdu dagligt samband við barnið.

Í dag eru hesi fólk í arbeiði. Eingin er í grannalagnum og tað hevur við sær, at mamma og barn verða avbyrgd í heimnum.

Ístaðin at tosa um at steingja dagstovnar, átti heldur at verið hugsað um, hvussu børn og

vaksin kunnu fáast at virka aftur í felag.

Her átti dagstovnurin at verið ein náttúrlig ramma, har barnið var í dagtimunum, men eisini átti stovnurin at verið gjørdur til miðstöð fyri foreldur, børn og avvarandi annars, — eitt slag av samkomuhúsi, har fólk hittust, prátaðu um ymisk gerðarmál, so barnaheimurin og vaksnaheimurin bleiv meira tengdur at hvørjum øðrum.

— Um tað eydnað myndugleikunum at steingja dagstovnar, so fáa vit á fyrsta sinni privatiserað uppalgingina og tað er vandamál, tí soleiðis hevur ongantíð áður verið, sigur Erik Sigsgaard at enda.

Dagný